

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ЛІНГВІСТИКИ**

Кафедра теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор, професор
В.П. Новак
“29” серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ФІЛОСОФІЯ”

Галузь знань: **21 “Ветеринарна медицина”**

Спеціальність: **211 “Ветеринарна медицина”**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Факультет ветеринарної медицини

Біла Церква – 2019 р.

Робоча програма з навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти факультету права та лінгвістики за спеціальністю 211 ветеринарна медицина, бакалаврський рівень вищої освіти / Укладач Л.М. Мельник, О.О. Ярмола – Біла Церква: БНАУ, 2019. – 20 с.

Розробник: Л.М. Мельник, канд. політ. наук, доцент
О.В. Ярмола, канд. філос. наук, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін. (Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.)

Завідувач кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін,
доцент

Л.М. Мельник

Схвалено методичною радою факультету ветеринарної медицини (Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.)

Голова методичної ради, професор

В.В. Сахнюк

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	9
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
6.1. Лекції	10
6.2. Теми та плани семінарських занять	10
6.3. Самостійна робота	13
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань	13
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	16
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	16
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	17
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2019–2020 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Філософія» для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредита ECTS), у т.ч. аудиторних – 42 години (лекції - 14 , практичні заняття – 28) самостійна робота студентів – 48 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 21 “Ветеринарна медицина” Напрямок підготовки 21	Обов’язкова	
Модулів – 2	Освітній рівень: бакалавр Кваліфікація: молодший лікар ветеринарної медицини	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1	
		Семестр	
Загальна кількість годин 90		1	
		Лекції	
		14 год.	
		Практичні	
		28 год.	
		Самостійна робота	
		48 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
	залік		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 48			

Мета вивчення дисципліни “Філософія” – полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти навички інтелектуальної діяльності, які дозволять їм всебічно підходити до аналізу та розв’язання проблем майбутньої професійної діяльності. Виходячи з накопиченого історичного досвіду людства, вироблених методологічних принципів і спрямованості до безумовної цінності людської особистості, навчальна дисципліна “Філософія” сприяє формуванню освіченого спеціаліста, здатного працювати в умовах професійної мобільності, який може відійти від стереотипів і запропонувати нові ідеї і рішення.

Набуття компетентностей з дисципліни студентами

№ СК за СВО	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу . Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання. Знати способи пошуку, обробки та аналізу	Уміти аналізувати інформацію, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасних знань. Вміти аналізувати наукову літературу, користуватися сучасними інформаційними ресурсами, перекладати з іноземної на державну мову	Установлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань і умінь
ЗК 8	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Визначати моральні, культурні та наукові цінності й досягнення суспільства	Уміти зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності й досягнення суспільства, усвідомлювати пріоритетні цінності суспільства	Використовувати досягнення суспільства та вносити пропозиції щодо поліпшення його розвитку	Нести відповідальність за свої обов'язки громадянина України та збереження і примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна “Філософія” базується на знаннях таких дисциплін, як “Політологія” та “Історія України та історія української культури”.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю “Ветеринарна медицина” відповідно до освітньо-професійної програми	Студент повинен знати та вміти
PH 9	Установлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку культури та активності, формуванню національної гідності, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей.
PH 10	Розуміти світоглядні та методологічні питання, орієнтуватися в пошуку відповідей на них. Раціонально-критично мислити та розставляти пріоритети своїх життєвих запитів за певною шкалою цінностей, встановлювати принципи відношення до дійсності, до своєї справи, до інших людей і до самої себе.
PH 13	Здійснювати аналіз освоенного матеріалу; обстоювати власну точку зору на дискусійні проблеми як вітчизняної, так і зарубіжної філософської думки; використовувати набуті філософські знання при аналізі світоглядно-методологічних проблем сучасного наукового пізнання; формувати та обґрунтовувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний Модуль 1. Основні етапи розвитку філософії

Тема 1. Філософія як специфічна форма осмислення дійсності.

Поняття світогляду. Структура та історичні типи світогляду. Виникнення філософії та історичні форми її розвитку. Предмет, структура та основні функції філософії. Проблема методу в філософії. Діалектика і метафізика. Взаємозв'язок філософії, міфології, релігії, науки та мистецтва.

Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу.

Веди як духовна основа формування та розвитку давньоіндійської філософії. Філософські школи Стародавньої Індії: а) ортодоксальні (астіка) – міманса, веданта, санх'я, йога, вайшешика; б) неортодоксальні (настіка) – чарвака-локаята, буддизм, джайнізм. Основні філософські школи Стародавнього Китаю: а) конфуціанство; б) даосизм; в) легізм (фа-цзя).

Тема 3. Антична філософія.

Основні етапи розвитку античної філософії. Досократичний період в розвитку грецької філософії: мілетська школа, Геракліт, піфагорійці, елейська школа. Філософські погляди Сократа, Платона, Арістотеля, Демокріта. Елліністично-римська філософія: стоїцизм, скептицизм, епікуреїзм, неоплатонізм. Філософське осмислення тварини.

Тема 4. Філософія Середніх віків та доби Відродження.

Головні риси та основні етапи розвитку середньовічної філософії. Патристика: а) східна (грецька) – Ориген, Василій Великий, Григорій Назіанзін, Григорій Нісський, Діонісій Ареопагіт, Іоанн Дамаскін; б) західна (латинська) – Тертуліан, Августин Аврелій. Схоластика. Проблема універсалій: а) реалізм: Ансельм Кентерберійський, Тома Аквінський; б) номіналізм: Іоанн Росцелін, Вільям Оккам; в) концептуалізм: П'єр Абеляр. Доба Відродження: а) європейський гуманізм: Франческо Петрарка, Лоренцо Валла, Мішель Монтень, Еразм Роттердамський; б) натурфілософія: Джордано Бруно, Галілео Галілей, Микола Коперник.

Тема 5. Філософія Нового часу.

Головні риси філософії Нового часу. Емпіризм філософії Нового часу (Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Локк). Раціоналізм Р. Декарта, Б. Спінози, Г. Ляйбніца. Імматеріалізм Дж. Берклі та Д. Юма. Французьке Просвітництво та матеріалізм XVIII ст. (Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, Ламетрі, К. Гельвецій).

Тема 6. Німецька класична філософія.

Іммануїл Кант – засновник німецької класичної філософії. Система суб'єктивного ідеалізму Й. Фіхте та об'єктивного ідеалізму Ф. Шеллінга. Діалектичний метод і філософська система Г. Гегеля. Антропологічна філософія Л. Фойєрбаха. Філософія марксизму.

Тема 7. Некласична філософія XIX століття.

Передумови виникнення неklasичної традиції в західноєвропейській філософії другої половини XIX століття. Ірраціоналізм та волюнтаризм А. Шопенгауера. Ідея «надлюдини» в філософії Ф. Ніцше. Філософія життя: А. Бергсон, Г. Зіммель, В. Дільтей. Філософські погляди С. К'єркегора: між сутністю та існуванням.

Тема 8. Сучасна світова філософська думка.

Основні риси філософії XX ст. Напрямки сучасної філософії: а) прагматизм; б) позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм; в) екзистенціалізм; г) фрейдизм і неофрейдизм; д) філософська антропологія; е) феноменологія та герменевтика; є) сучасна релігійна філософія: персоналізм, неотомізм. Головні тенденції розвитку сучасної європейської філософії.

Тема 9. Історія української філософії.

Передумови формування української філософії. Філософські і суспільно-політичні ідеї в культурі Київської Русі. Українська філософія XIV – XVII ст. Києво-Могилянська академія як провідний навчально-освітній центр у Східній Європі. Філософські погляди Григорія Сковороди. Українська філософія XIX – початку XX ст. Розвиток вітчизняної філософії в XX - на початку XXI ст.

Змістовний Модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення

Тема 10. Онтологія. Біологічні основи буття.

Філософське осмислення проблеми буття. Основні форми буття. Поняття біологічних основ буття та їх загальна характеристика. Біотехнологія та генна інженерія як фактори впливу на живі системи природи. Моральна відповідальність біолога – чинник збереження біологічних основ буття.

Тема 11. Діалектика.

Формування уявлень про діалектику в історії філософії: Геракліт, Сократ, Платон, неоплатонізм, патристика, Н. Кузанський, Г. Гегель, марксизм, «негативна діалектика». Основні принципи діалектики. Закони діалектики: Закон єдності і боротьби протилежностей, Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін, Закон заперечення заперечення. Основні категорії діалектики.

Тема 12. Проблема свідомості у філософії.

Проблема свідомості в історії філософії. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме. Феномен самосвідомості. Індивідуальна та суспільна свідомість.

Тема 13. Теорія пізнання як філософська дисципліна.

Проблема пізнання в історії філософії. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Єдність чуттєвого та раціонального у пізнанні. Поняття методу та методології наукового дослідження. Поняття істини, її форми. Практика як основа, критерій та мета пізнання.

Тема 14. Наука як предмет філософського дослідження.

Предмет філософії науки. Генеза науки. Періодизація науки; поняття класичної, некласичної та постнекласичної науки. Сучасні концепції розвитку науки. «Верифікація» і «фальсифікація» як засоби перевірки наукового знання. Синергетика як сучасний напрям в науковому пізнанні: І. Пригожин, Г. Гакен. Ідея, науковий факт, гіпотеза, концепція, теорія як форми розвитку наукового знання.

Тема 15. Філософська антропологія.

Проблема людини в історії філософії. Філософська антропологія як напрям в сучасній філософії: М. Шелер, А. Гелен, Г. Плеснер, О. Больнов. Філософські аспекти антропосоціогенезу: біологічне та соціокультурне в людині.

Тема 16. Соціальна філософія.

Основні підходи до осмислення суспільства в історії філософії: античність, патристика, Новий час. Типологія суспільств: формаційний (марксизм) та культурно-цивілізаційний (М. Данилевський, О. Шпенглер,

А. Тойнбі) підхід. Індустріальні, постіндустріальні (інформаційні) типи суспільств. Соціальна структура суспільства. Історичні типи спільнот. Співвідношення понять «етнос», «нація», «народність». Глобалізація як тенденція сучасного світового розвитку.

Тема 17. Філософія культури.

Формування уявлень про культуру в історії людства. Матеріальна і духовна культура. Розмаїття культур: єдність загальнолюдського і національного. Культура в житті особистості і суспільства: функції культури. Співвідношення понять «культура» та «цивілізація».

Тема 18. Філософське вчення цінності

Предмет аксіології. Роль цінностей в індивідуальному та соціальному житті. Види цінностей. Основні аксіологічні концепції. Ціннісні виміри людського існування: життя, смерть, безсмертя, творчість. Проблема долі. Ставлення до тварин як проблема моральності. Принципи етичного ставлення до тварин

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні заняття	індивідуальні	сам. робота
Модуль 1. Основні етапи розвитку філософії					
Тема 1. Філософія як специфічна форма осмислення дійсності	4	2			2
Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу	4		2		2
Тема 3. Антична філософія	8	2	2		4
Тема 4. Філософія Середніх віків та доби Відродження	4		2		2
Тема 5. Філософія Нового часу	4	2			2
Тема 6. Німецька класична філософія	4		2		2
Тема 7. Некласична філософія XIX століття.	4		2		2
Тема 8. Сучасна світова філософська думка.	6		2		4

Тема 9. Історія української філософії.	8	2	2		4
Разом – модуль 1	46	8	14		24
Модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення					
Тема 10. Онтологія. Біологічні основи буття	4	2			2
Тема 11. Діалектика.	6		2		4
Тема 12. Проблема свідомості у філософії.	4		2		2
Тема 13. Теорія пізнання як філософська дисципліна.	4	2			2
Тема 14. Наука як предмет філософського дослідження.	6		2		4
Тема 15. Філософська антропологія.	4		2		2
Тема 16. Соціальна філософія.	6		2		4
Тема 17. Філософія культури.	6	2	2		2
Тема 18. Філософське вчення про цінності	4		2		2
Разом –модуль 2.	44	6	14		24
Есе презентація					ІНДЗ
Усього годин	90	14	28		48

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

№ п/п	Назва теми	К-сть год.
Модуль 1. Основні етапи розвитку філософії		
1	Тема 1. Філософія як специфічна форма осмислення дійсності.	2
2	Тема 2. Антична філософія.	2
3	Тема 3. Філософія Нового часу.	2
4	Тема 4. Історія української філософії.	2
Всього		8
Модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення		
1	Тема 5. Онтологія. Біологічні основи буття	2
2	Тема 6. Теорія пізнання як філософська дисципліна.	2
3	Тема 7. Філософія культури.	2
Всього		6
РАЗОМ		14

6.2. Теми та плани семінарських занять

№ пп	Назва теми	К-сть год
Модуль 1. Основні етапи розвитку філософії		
1	<p>Тема 1. Філософська думка Стародавнього Сходу.</p> <p>1. Веди як духовна основа формування та розвитку давньоіндійської філософії.</p> <p>2. Філософські школи Стародавньої Індії:</p> <p>а) ортодоксальні (астіка) – міманса, веданта, санкх'я, йога, ньая, вайшешика;</p> <p>б) неортодоксальні (настіка) – чарвака-локаята, буддизм, джайнізм.</p> <p>3. Основні філософські школи Стародавнього Китаю:</p> <p>а) конфуціанство;</p> <p>б) даосизм;</p> <p>в) легізм (фа-цзя).</p>	2
2	<p>Тема 2. Антична філософія.</p> <p>1. Основні етапи розвитку античної філософії.</p> <p>2. Досократичний період в розвитку грецької філософії: мілетська школа, Геракліт, піфагорійці, елейська школа.</p> <p>3. Філософські погляди Сократа, Платона, Арістотеля, Демокріта.</p> <p>4. Елліністично-римська філософія: стоїцизм, скептицизм, епікуреїзм, неоплатонізм.</p>	2
3	<p>Тема 3. Філософія Середніх віків та доби Відродження.</p> <p>1. Головні риси та основні етапи розвитку середньовічної філософії.</p> <p>2. Патристика:</p> <p>а) східна (грецька) – Оріген, Василій Великий, Григорій Назіанзін, Григорій Нісський, Діонісій Ареопагіт, Іоанн Дамаскін;</p> <p>б) західна (латинська) – Тертуліан, Августин Аврелій.</p> <p>3. Схоластика. Проблема універсалій:</p> <p>а) реалізм: Ансельм Кентерберійський, Тома Аквінський;</p> <p>б) номіналізм: Іоанн Росцелін, Вільям Оккам;</p> <p>в) концептуалізм: П'єр Абеляр.</p> <p>4. Доба Відродження:</p> <p>а) європейський гуманізм: Франческо Петрарка, Лоренцо Валла, Мішель Монтень, Еразм Роттердамський;</p> <p>б) натурфілософія: Джордано Бруно, Галілео Галілей, Микола Коперник.</p>	2
4	<p>Тема 4. Німецька класична філософія.</p> <p>1. Іммануїл Кант – засновник німецької класичної філософії.</p> <p>2. Система суб'єктивного ідеалізму Й. Фіхте та об'єктивного ідеалізму Ф. Шеллінга.</p> <p>3. Діалектичний метод і філософська система Г. Гегеля.</p> <p>4. Антропологічна філософія Л. Фойєрбаха.</p> <p>5. Філософія марксизму.</p>	2
5	<p>Тема 5. Некласична філософія XIX століття.</p> <p>1. Передумови виникнення некласичної традиції в західноєвропейській філософії другої половини XIX століття.</p> <p>2. Ірраціоналізм та волонтаризм А. Шопенгауера.</p> <p>3. Ідея «надлюдини» в філософії Ф. Ніцше.</p> <p>4. Філософія життя: А. Бергсон, Г. Зіммель, В. Дільтей.</p> <p>5. Філософські погляди С. К'єркегора: між сутністю та існуванням.</p>	2
6	<p>Тема 6. Сучасна світова філософська думка.</p> <p>1. Основні риси філософії XX ст.</p>	2

	<p>2. Напрямки сучасної філософії:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) прагматизм; б) позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм; в) екзистенціалізм; г) фройдизм і неофройдизм; д) філософська антропологія; е) феноменологія та герменевтика; є) сучасна релігійна філософія: персоналізм, неотомізм <p>3. Головні тенденції розвитку сучасної європейської філософії.</p>	
7	<p>Тема 7. Історія української філософії.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Загальні особливості української філософії 2. Професійна філософія в Україні <p>Філософія романтизму ХІХ ст.</p>	2
Разом Модуль 1		14
Модуль 2. Філософський аналіз розвитку природи, суспільства та мислення		
1	<p>Тема 8. Діалектика.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Формування уявлень про діалектику в історії філософії: Геракліт, Сократ, Платон, неоплатонізм, патристика, Н. Кузанський, Г. Гегель, марксизм, «негативна діалектика». 2. Основні принципи діалектики. 3. Закони діалектики: Закон єдності і боротьби протилежностей, Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін, Закон заперечення заперечення. 4. Основні категорії діалектики. 	2
2	<p>Тема 9. Проблема свідомості у філософії.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Проблема свідомості в історії філософії. 2. Структура свідомості. 3. Свідоме і несвідоме. 4. Феномен самосвідомості. 5. Індивідуальна та суспільна свідомість. 	2
3	<p>Тема 10. Наука як предмет філософського дослідження.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Предмет філософії науки. 2. Генеза науки. Періодизація науки; поняття класичної, некласичної та постнекласичної науки. 3. Сучасні концепції розвитку науки. 4. «Верифікація» і «фальсифікація» як засоби перевірки наукового знання. 5. Синергетика як сучасний напрям в науковому пізнанні: І. Пригожин, Г. Гакен. 6. Ідея, науковий факт, гіпотеза, концепція, теорія як форми розвитку наукового знання. 	2
4	<p>Тема 11. Філософська антропологія.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Проблема людини в історії філософії. 2. Філософська антропологія як напрям в сучасній філософії: М. Шелер, А. Гелен, Г. Плеснер, О. Більнов. 3. Філософські аспекти антропосоціогенезу: біологічне та соціокультурне в людині. 	2
5	<p>Тема 12. Соціальна філософія.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до осмислення суспільства в історії філософії: античність, патристика, Новий час. 2. Типологія суспільств: формаційний (марксизм) та культурно-цивілізаційний (М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойнбі) підхід. 	2

	3. Індустріальні, постіндустріальні (інформаційні) типи суспільств. 4. Соціальна структура суспільства. 5. Історичні типи спільнот. Співвідношення понять «етнос», «нація», «народність». 6. Глобалізація як тенденція сучасного світового розвитку.	
6	Тема 13. Філософія культури. 1. Формування уявлень про культуру в історії людства. 2. Матеріальна і духовна культура. 3. Розмаїття культур: єдність загальнолюдського і національного. 4. Культура в житті особистості і суспільства: функції культури. 5. Співвідношення понять «культура» та «цивілізація».	2
7	Тема 14. Філософське вчення про цінності 1. Предмет аксіології. 2. Роль цінностей в індивідуальному та соціальному житті. 3. Види цінностей. 4. Ставлення до тварин як проблема моральності. Принципи етичного ставлення до тварин.	2
Разом – модуль 2		14
РАЗОМ		28

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	год.
1.	Тема 1. Філософія як специфічна форма осмислення дійсності.	2
2.	Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу.	2
3.	Тема 3. Антична філософія.	4
4.	Тема 4. Філософія Середніх віків та доби Відродження.	2
5.	Тема 5. Філософія Нового часу.	2
6.	Тема 6. Німецька класична філософія.	2
7.	Тема 7. Некласична філософія ХІХ століття.	2
8.	Тема 8. Сучасна світова філософська думка.	4
9.	Тема 9. Історія української філософії.	4
10.	Тема 10. Онтологія. Біологічні основи буття	2
11.	Тема 11. Діалектика.	4
12.	Тема 12. Проблема свідомості у філософії.	2
13.	Тема 13. Теорія пізнання як філософська дисципліна.	2
14.	Тема 14. Наука як предмет філософського дослідження.	4
15.	Тема 15. Філософська антропологія.	2
16.	Тема 16. Соціальна філософія.	4
17.	Тема 17. Філософія культури.	2
18.	Тема 18. Філософське вчення про цінності	2
Всього		48

6.4. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Філософія як особлива форма освоєння людиною світу.
2. Філософія як духовна основа відродження України.
3. Структура філософського знання.
4. Особливості розуміння предмету філософії в історії філософії.
5. Історичні типи світогляду.

6. Функції філософського знання.
7. Веди як найдавніша пам'ятка духовної культури арійської Індії.
8. Філософія буддизму.
9. Йога – як релігійно-ідеалістична система.
10. Конфуціанська філософія в культурі Китаю.
11. Лао-цзи – давньокитайський філософ і мудрець.
12. Філософія даосизму.
13. Натурфілософська проблематика в досократичній філософії.
14. Формування в античності діалектичних поглядів на природу і суспільство (Геракліт).
15. Філософська проблематика апорій Зенона Елейського.
16. Формування та розвиток атомістичних ідей в античній філософії (Демокріт, Епікур, Тіт Лукрецій Кар).
17. Маєвтика Сократа як зразок діалектичного мислення.
18. Вчення Платона про державу.
19. Філософські погляди Арістотеля.
20. Філософія стоїцизму.
21. Зародження та становлення християнської філософії: історичні, культурні передумови виникнення.
22. Проблема біологічної заданості форм людської поведінки
23. Біологічні виміри людського буття
24. Поняття біоетики, коло її питань та специфіка
25. Історичне значення філософії доби Відродження.
26. Гуманістичні погляди Еразма Роттердамського.
27. Соціально-політичні доктрини Ренесансу: Нікколо Макіавеллі, Томас Мор.
28. Загальна характеристика філософії Нового часу.
29. Френсіс Бекон – засновник емпіричного напрямку в філософії Нового часу.
30. Раціоналізм Рене Декарта.
31. Вчення про державу Томаса Гоббса.
32. Іматеріалізм у філософії Девіда Юма.
33. Загальна характеристика Просвітництва у Франції.
34. Соціальна філософія Жан-Жака Руссо.
35. Світове значення німецької класичної філософії.
36. Іммануїл Кант – фундатор німецької класичної філософії.
37. Натурфілософія Фрідріха Шеллінга.
38. Філософія історії Йогана Фіхте.
39. Теорія біохімічної еволюції
40. Світоглядно-етичні наслідки новітніх біомедичних уявлень про життя, смерть і безсмертя
41. Поняття біологічних основ буття та їх загальна характеристика.
42. Загальна характеристика некласичної філософії XIX століття.
43. Життя і творчість Фрідріха Ніцше.

44. Ірраціоналізм Фрідріха Ніцше та Артура Шопенгауера.
45. Поняття життя у філософії Анрі Бергсона.
16. Значення ідей Сьорена К'єркегора для розвитку західної філософської думки.
47. Герменевтика як метод гуманітарних наук.
48. Філософська антропологія Макса Шелера.
49. Французький екзистенціалізм.
50. Феноменологія Едмунда Гуссерля.
51. Екзистенційна філософія Карла Ясперса.
52. Філософія прагматизму.
53. Фройдизм і неофройдизм в філософії і культурі ХХ століття.
54. Міфологічний світ стародавніх слов'ян.
55. Філософська культура Київської Русі.
56. Українська полемічна література ХVІ століття. Духовні пошуки Івана Вишенського.
57. Філософія професорів Києво-Могилянської академії.
59. Філософія Григорія Сковороди.
60. Філософія серця Памфіла Юркевича.
61. Проблеми суспільного прогресу, свободи людини і нації у творах Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Михайла Драгоманова, Михайла Грушевського.
62. Концепція ноосфери Володимира Вернадського.
63. Українська філософія ХХ століття.
64. Формування уявлень про буття в історії філософії.
65. Види буття та їх специфіка.
66. Буття людини у світі – провідна тема філософії ХХ століття.
67. Рух як форма існування матерії.
68. Сучасне розуміння простору і часу в філософії і науці.
69. Діалектика як філософська теорія розвитку.
70. Історичний розвиток уявлень про діалектику.
71. Категорії діалектики як універсальні форми мислення.
72. Закони діалектики.
73. Формування уявлень про свідомість в історії філософії.
74. Проблема моделювання свідомості в кібернетиці.
75. Наукова і релігійна концепції виникнення і сутності свідомості.
76. Особливості розуміння свідомості в фройдизмі і неофройдизмі.
77. Рівні і форми суспільної свідомості.
78. Гносеологія як філософське вчення про пізнавальну діяльність.
79. Суб'єкт і об'єкт в пізнавальній діяльності.
80. Чуттєвий та раціональний рівень пізнання.
81. Загальна характеристика методів наукового пізнання.
82. Наука як особлива форма теоретичного пізнання світу.
83. Виникнення та розвиток наукового знання в культурах Стародавнього світу.

84. Особливості становлення експериментальної науки Нового часу (XVII ст.).
85. Концепція наукових революцій Томаса Куна і її місце у сучасній філософії науки.
86. Методологія дослідницьких програм Імре Лакатоса.
87. Синергетика: основні ідеї та перспективи розвитку.
88. Основні концепції походження людини.
89. Роль «біологічного» і «соціального» у становленні особистості.
90. Проблема людини у християнському еволюціонізмі П. Тейяра де Шардена.
91. Проблема свободи й відповідальності в філософії Ж.-П. Сартра.
92. Розуміння сутності суспільства в історії філософії.
93. Соціальна стратифікація, мобільність та соціальні конфлікти.
94. Теорії індустріального та постіндустріального суспільств.
95. Роль соціальних інститутів у життєдіяльності людини.
96. Феномен глобалізації: поняття, концепції.
97. Циклічні концепції розвитку культури (О. Шпенглер, А. Тойнбі).
98. Культура як смислоутворююча система.
99. Проблема періодизації культурно-історичного процесу.
100. Традиція як форма розвитку культури.
101. Діалог Сходу і Заходу у світовій культурі.
102. Екофілософія як основа сучасного природовідношення.
103. Соціальні норми та цінності.
104. Проблема цінностей в історії філософії.
105. Аксиологія як галузь філософського знання.
106. Віра, надія, любов як пріоритетні християнські цінності.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Діяльність викладача орієнтована на студентоцентрований підхід в освітньому процесі, що дозволяє досягнути багатоманітності поглядів на проблеми.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, конспект-роздатковий матеріал, навчальні відеофільми, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді практикумів з виконанням індивідуальних завдань, конференцій, круглих столів. Використовуються інтерактивні технології навчання, такі як “Займи позицію”, “Ток шоу”, “Робота в парах”, “Мозковий штурм”.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету “Філософія” включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і

	оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times max \times ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Філософія історії: підручник /О.А. Габріелян., І.І. Кальной – К.: Академвидав, 2011. – 213 с.
 2. Філософія: Підручник / Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. – К.: Либідь, 2010. – 408 с.
 3. Філософія як історія філософії: підручник / За ред. В.І. Ярошевця. – К.: Центр учбов. л-ри, 2012 – 648 с.
 4. Філософія [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Л.В. Губерський та ін.; за ред. Л.В. Губерського]. – Х.: Фоліо, 2013. – 509 с.
 5. Причій Є.М. Філософія: підручник / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. – 4 вид., випр. – К.: Академвидав, 2015. – 592 с.
- Філософія [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Л.В. Губерський та ін.; за ред. Л.В. Губерського]. – Х.: Фоліо, 2013. – 509 с.
- Щерба С.П. Філософія [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С.П. Щерба, О.А. Заглада; за ред. д-ра філос. наук, проф. С.П. Щерби. – Житомир: Полісся, 2012. - 547 с.
- Вовк В.М., Петрова Г.М., Черней В.В. Історія філософії: опорний конспект: К.: Атіка, 2012. – 275 с.
- Головащенко І.О. Філософія [Текст]: навч. посіб. / І.О. Головащенко. – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 200 с.
- Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: навч. посібник. К.: Центр учбов. л-ри, 2012 – 416 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // <http://www.library.lviv.ua/>
3. Національна історична бібліотека України // <http://www.dibu.kiev.ua/>
4. Національна парламентська бібліотека України // <http://www.nplu.org/>
5. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка // <http://korolenko.kharkov.com/>
6. Наукова бібліотека ім.В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка // <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка // <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>

8. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>

ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

1. Офіційне Інтернет-представництво Президента України
<http://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України
<http://www.kmu.gov.ua/control>
4. Національний інститут стратегічних досліджень <http://www.niss.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Ради Європи <http://www.coe.int/>
6. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини
<http://www.echr.coe.int/echr>
7. Офіційний сайт Венеціанської комісії Ради Європи
<http://www.venice.coe.int/>
8. Офіційний сайт Європейського Союзу <http://europa.eu/>
9. Офіційний сайт ОБСЄ <http://www.osce.org/>
10. Офіційний сайт Вищої Атестаційної Комісії України
<http://www.vak.org.ua/>
11. Сайт Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України
<http://www.nplu.kiev.ua/>
13. Сайт журналу «Віче» <http://www.viche.info/>
14. Сайт альманаху «Грані» <http://www.grani.org.ua/>
15. Сайт журналу «Общественные науки и современность»
<http://www.ons2000.chat.ru/index.htm>
16. Электронная библиотека ГУМЕР. <http://www.gumer.info/>